

Biserka Rukavina, dipl. iur., znanstveni novak
Pomorski fakultet
Studentska 6, Rijeka

KAZNENOPRAVNA ZAŠTITA PODMORSKIH KABELA I CJEVOVODA U MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA I NACIONALNOM ZAKONODAVSTVU

SAŽETAK

Pravo polaganja podmorskih kabela i cjevovoda, njihova pravna zaštita, analiza relevantnih pravnih akata međunarodnog prava i propisa nacionalnog zakonodavstva, ukazivanje na postojeće pravne praznine i propuste kako bivšeg Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi, tako i Kaznenog zakona, pitanja su koja čine tematsku koncepciju ovog rada.

Rad je podijeljen u tri dijela. U prvom, uvodnom dijelu autor upućuje na neke probleme koji se mogu javiti u procesu pravnog normiranja a vezano za pravo polaganja podmorskih kabela i cjevovoda. Postojanje prava implicira potrebu donošenja pravnih propisa kojima će se priznata prava štiti. Od akata međunarodnog prava za zaštitu podmorskih kabela i cjevovoda bitna je Konvencija o pravu mora iz 1982., a od propisa nacionalnog zakonodavstva Kazneni zakon. Na koji način predmetnu materiju reguliraju navedeni propisi, prikazano je u drugom dijelu rada.

Treći dio obuhvaća iscrpniju analizu članka 185. Kaznenog zakona, s posebnim osvrtom na nedostatke postojeće odredbe.

Ključne riječi: podmorski kabeli i cjevovodi, pravna zaštita, Konvencija UN-a o pravu mora, Kazneni zakon

1. UVOD

Nastojanja, da se pitanja vezana za pravo polaganja podmorskih kabela i cjevovoda i njihovu zaštitu znanstveno prezentiraju na jednostavan način, nailaze na stanovite prepreke koje zahtijevaju detaljniji pristup datom problemu.

Polazište problema je u postojanju različitih režima na morskom prostoru. Postupak pravnog normiranja i primjena adekvatnih pravnih propisa ovisi o tomu o kojem se dijelu mora radi. Ukoliko je riječ o unutrašnjim morskim vodama i

teritorijalnom moru, oni su sastavni dijelovi teritorija obalne države i kao takvi podvrgnuti su njenom suverenitetu i nadležnosti.

Obalna država na tom području ostvaruje sva priznata joj prava. U svrhu njihove zaštite ona donosi adekvatne pravne propise. S druge strane, postoje dijelovi mora koji se ne mogu smatrati dijelom teritorija obalne države. Riječ je o epikontinentskom pojasu na kojem država ima samo određena suverena prava. Još manje ovlasti obalna država ima u režimu otvorenog mora. To je područje izuzeto od nadležnosti i isključive vlasti bilo koje države. Na njemu nijedna država nema niti suverenitet niti suverena prava već samo određene slobode. Neovisno o kojem se dijelu mora radi, ono zahtijeva pravno normiranje. Da bismo dobili što potpuniji uvid u učinkovitost pravne zaštite, a u vezi polaganja podmorskih kabela i cjevovoda, analizirat će se - kako propisi međunarodnog prava, tako i nacionalno zakonodavstvo u dijelu koji je relevantan za pitanje pravne zaštite spomenutih naprava i uređaja.

2. ANALIZA RJEŠENJA *DE LEGE LATA* U POGLEDU POLAGANJA PODMORSKIH KABELA I CJEVOVODA

Podmorski kabele i cjevovodi, što je očigledno iz samog naslova, polažu se na morsko dno. Pritom, oni mogu biti položeni samo unutar unutrašnjih morskih voda i teritorijalnog mora ili se mogu dalje protezati preko epikontinentskog pojasa. Ako se njima povezuju dvije ili više država, može biti obuhvaćeno i dno mora izvan epikontinentskog pojasa. Za svakog od tih dijelova predviđena je primjena različitih propisa. Da bi se, zbog povelikog broja međusobno sličnih odredbi, izbjeglo davanje nejasnih obrazloženja, svaki će se dio analizirati zasebno.

Unutrašnje morske vode i teritorijalno more dio su teritorija obalne države. Podmorski kabele i cjevovodi koji su položeni u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru podvrgnuti su nadležnosti i suverenosti obalne države. Suverenost obalne države ostvaruje se prema odredbama Konvencije o teritorijalnom moru i vanjskom pojasu iz 1958. godine¹ i Konvencije UN o pravu mora iz 1982.² te drugim pravilima međunarodnog prava. U pogledu pravne zaštite, na podmorske kabele i cjevovode položene u tim dijelovima mora primjenjivat će se nacionalni propisi obalne države.

¹ Konvencija o teritorijalnom moru i vanjskom pojasu jedna je od četiri Ženevske konvencije koje su usvojene na Konferenciji OUN održanoj u Ženevi 1958. godini. Ostale tri su: Konvencija o otvorenom moru, Konvencija o epikontinentskom pojasu i Konvencija o ribolovu i zaštiti živih bogatstava otvorenog mora. Republiku Hrvatsku od 8. listopada 1991. obvezuju prve tri. Konvencije su objavljene u Narodnim novinama- Međunarodni ugovori br. 1/92.

² Konvencija je stupila na snagu 16. studenog 1994., a RH je odgovarajuću notifikaciju o sukcesiji položila kod glavnog tajnika UN-a 5. travnja 1995. godine.

Na koje se pravne akte hrvatskog zakonodavstva možemo pozivati ukoliko dođe do oštećenja podmorskih kabela i cjevovoda položenih u teritorijalnom moru ili unutrašnjim morskim vodama, a radi njihove zaštite?

Trenutno važeći propis iz oblasti pomorskog prava u Republici Hrvatskoj je Pomorski zakonik³ koji, kao *lex specialis*, pravno normira materiju vezanu za pomorstvo i primjenjuje se kada se radi o pitanjima iz domene pomorstva.

Međutim, činjenica je da Pomorski zakonik ne sadrži kaznenopravne odredbe niti predviđa kaznena djela koja mogu nastati u pomorstvu, već u predzadnjem, dvanaestom dijelu sadrži samo odredbe o pomorskim prekršajima. Za razliku od Pomorskog zakonika, Zakon o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi⁴ (u daljnjem tekstu koristit će se kratica ZPUP) koji je prestao važiti stupanjem na snagu prvo navedenog, u glavi deset taksativno je navodio koja se postupanja počinjena na moru imaju smatrati kaznenim djelima. Jedno od njih bilo je kazneno djelo *prekid i oštećenje podvodnih kabela i cjevovoda*.⁵ Kvalificirajući povredu određenih, postojećih prava, kao kazneno djelo, ZPUP je pružao adekvatnu zaštitu.

Iako je prestao važiti, kaznenopravne odredbe ZPUP-a su se primjenjivale i dalje, jer njih, kao što smo rekli, Pomorski zakonik nije predviđao, sve dok nisu preuzete Kaznenim zakonom. Problem koji se nameće u ovom dijelu je sljedeći: Kazneni zakon svojim odredbama predviđa kazneno djelo prekid i oštećenje podmorskih kabela i cjevovoda ali stilizacija članka je takva da se prostorno važenje odredbe ograničava na točno određene dijelove mora. U članku 185. Kaznenog zakona se kaže da će kazneno djelo prekid i oštećenje podmorskih kabela i cjevovoda nastati ukoliko:

“... netko ošteti, prekine, preusmjeri ili na drugi način onesposobi ispravnost podmorskog kabela ili cjevovoda koji ispod vodene površine omogućuje telefonsku ili telegrafsku vezu ili protok vode, plina, nafte ili električne energije između dviju ili više država ili između neke države i Arktika i Antarktika...”

Iz sadržaja teksta je vidljivo da odredba ne obuhvaća one podmorske kabele i cjevovode koji su položeni na prostoru unutar jedne države. To mogu, primjerice, biti podmorski kabele i cjevovodi položeni između obale i nekog otoka ili obale i neke umjetne naprave postavljene na tim prostorima. Ukoliko dođe do prekida ili oštećenja tih kabela i cjevovoda, prema odredbi Kaznenog zakona, takve radnje se neće smatrati kaznenim djelom iz članka 185. Usuđujemo se konstatirati da je, u pogledu podmorskih kabela i cjevovoda položenih u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru obalne države, izostala pravna zaštita, tj. da postoje stanovite

³ Pomorski zakonik je stupio na snagu 1994. godine, a objavljen je u N.N.br.17/94.

⁴ Zakon o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi objavljen je u Službenom listu SFRJ, br.22/77.

⁵ O sadržaju pripadajućeg članka bit će više govora u posljednjem dijelu rada.

praznine u kaznenopravnoj regulativi hrvatskog zakonodavstva. To što se te radnje, eventualno, mogu podvesti pod drugo kazneno djelo ne opravdava, barem ne u potpunosti, učinjene propuste.

Sljedeće područje na koje se mogu polagati podmorski kabele i cjevovodi je epikontinentski pojas. Epikontinentski pojas je područje koje je izvan jurisdikcije obalne države i nad njim obalna država ne ostvaruje suverenost nego samo određena suverena prava radi istraživanja i iskorištavanja prirodnih bogatstava i ta prava su isključiva.

Pravo polaganja podmorskih kabela i cjevovoda bilo je predviđeno već u Konvenciji o epikontinentskom pojasu iz 1958. godine. Iako se nije nigdje izričito navodilo, iz sadržaja teksta može se zaključiti da je to pravo postojalo jer, ako svaka druga država ima pravo polaganja podmorskih kabela i cjevovoda na epikontinentskom pojasu obalne države, pri čemu je obalna država dužna suzdržavati se od bilo kakvog ometanja i omenogućavanja, onda je sigurno da to pravo pripada i obalnoj državi. Postojanje tog prava potvrđeno je Konvencijom o pravu mora iz 1982. u članku 79. st.1.⁶

Prilikom ostvarenja priznatog im ovlaštenja, države su dužne pridržavati se određenih uvjeta koje im postavlja Konvencija. Prije svega, prilikom polaganja tih kabela i cjevovoda država je dužna voditi računa o već položenim kabelima i cjevovodima s tim da ona ne smije onemogućavati popravljavanje postojećih, uz jedan izuzetak a to je ako ona poduzima razumne mjere radi istraživanja epikontinentskog pojasa, iskorištavanja njegovih prirodnih bogatstava i sprječavanja, smanjivanja i nadziranja onečišćenja iz cjevovoda.

Da bi se u određenoj mjeri zaštitili interesi obalne države, Konvencija o pravu mora daje pravo obalnoj državi da propiše uvjete kojih će se morati pridržavati ostale države prilikom određivanja pravca polaganja tih kabela i cjevovoda na njenom epikontinentskom pojasu.

Ako, pak, podmorski kabele i cjevovodi, koji su položeni na epikontinentskom pojasu prelaze u unutrašnje morske vode ili teritorijalno more obalne države, tada tom polaganju prethodi pribavljanje suglasnosti od obalne države.

Međunarodnopravna zaštita podmorskih kabela i cjevovoda položenih na epikontinentskom pojasu predviđena je člankom 113. Konvencije o pravu mora.⁷ Istovjetnu odredbu sadržavala je i Konvencija o otvorenom moru iz 1958. godine (članak 27.). Iako se u tekstu članka izričito ne spominje epikontinentski pojas,

⁶ "Sve su države ovlaštene polagati podmorske kabele i cjevovode na epikontinentalnom pojasu, u skladu s odredbama ovoga članka."

⁷ "Svaka država donosi potrebne zakone i druge propise kojima se određuje da su kažnjiva djela kad brod njezine zastave ili osoba podvrgnuta njezinoj jurisdikciji, namjerno ili iz nehata prekine ili ošteti podmorski kabel na otvorenom moru, što bi moglo imati za posljedicu prekid ili ometanje telegrafskih ili telefonskih veza, ili ako pod istim uvjetima prekine ili ošteti podmorski vod visokog napona ili cjevovod..."

odredba se primjenjuje i na taj prostor pod uvjetom da iznad njega vrijedi režim otvorenog mora.

Da li, i ako da, kakve promjene slijede ako se iznad epikontinentskog pojasa prostire gospodarski pojas? Analizirajući dio Konvencije o pravu mora koji se odnosi na gospodarski pojas⁸, dolazi se do saznanja da se odredbe o otvorenom moru, a vezano za polaganje podmorskih kabela i cjevovoda i njihovu zaštitu, primjenjuju *mutatis mutandis* i na gospodarski pojas tako da je irelevantno radi li se o otvorenom moru ili gospodarskom pojasu.

Kaznenim zakonom takvi kabele i cjevovodi bit će pravno zaštićeni samo ako su položeni između najmanje dvije države ili između neke države i Arktika, odnosno Antarktika. U tom slučaju, oštećenje i prekid tih naprava smatrat će se kaznenim djelom.

Kao posljednje u nizu ostalo je područje otvorenog mora. Pravo polaganja podmorskih kabela i cjevovoda na dno otvorenog mora izvan epikontinentskog pojasa predviđeno je u članku 112. st.1. Konvencije o pravu mora.⁹

Ako dođe do oštećenja ili prekida tih podmorskih kabela i cjevovoda, prema odredbama već spomenutog članka 113. Konvencije o pravu mora, te će se radnje pravno kvalificirati kao kazneno djelo međunarodnog prava. Utvrđivanje nadležnosti za kazneno djelo *prekida i oštećenja podmorskih kabela i cjevovoda* ovisit će o tomu da li se kao počinitelj, javlja osoba ili brod. Ako se radi o brodu, nadležna će biti država čiju državnu pripadnost brod ima, odnosno - ako je riječ o osobi kao počinitelju, država pod čiju je nadležnost ta osoba podvrgnuta.

Kao i kod podmorskih kabela i cjevovoda položenih na epikontinentskom pojasu tako i ovdje Kazneni zakon predviđa zaštitu tih naprava ovisno o tomu da li oni povezuju jednu državu ili više njih, odnosno neku državu i Arktik, odnosno Antarktiku. Svi oni kabele i cjevovodi koji su smješteni na dno mora izvan epikontinentalnog pojasa, a povezuju obalu i neki otok, ili obalu i neku napravu koja je smještena na otvorenom moru ostaju pravno nezaštićeni samom činjenicom da te naprave ne povezuju dvije ili pak više država, odnosno neku državu i Arktik, odnosno Antarktiku.

Rezimirajući prethodno izloženo materiju možemo konstatirati da je pitanje pravne zaštite podmorskih kabela i cjevovoda na dnu otvorenog mora riješeno u cijelosti Konvencijom o pravu mora u članku 113. Doseg pravnog djelovanja naznačene odredbe proširuje se i na kabele i cjevovode u epikontinentskom pojasu pod uvjetom da se iznad njega proteže režim otvorenog mora, odnosno gospodarski

⁸ Članak 58. st.2. Konvencije o pravu mora: "Članci 88. do 115. i druga primjerena pravila međunarodnog prava primjenjuju se u isključivom gospodarskom pojasu u onoj mjeri u kojoj nisu nespojiva s ovim dijelom."

⁹ "Sve su države ovlaštene polagati podmorske kabele i cjevovode na dno otvorenog mora izvan epikontinentalnog pojasa."

pojas budući da se, kako je ranije utvrđeno, odredbe o otvorenom moru primjenjuju analogno i na gospodarski pojas.

Teritorijalno more i unutrašnje morske vode sastavni su dio teritorija obalne države. Podmorski kabele i cjevovodi položeni u tim dijelovima regulirat će se nacionalnim propisima.

3. JESU LI KAZNENIM ZAKONOM PRAVNO ZAŠTIĆENI PODMORSKI KABELI I CJEVOVODI?

Ono što zaslužuje komentar više i blagi kritički osvrt je, nedvojbeno, članak 185. Kaznenog zakona.

Više puta i na više mjesta u ovom radu je naznačeno da Kazneni zakon u svojim odredbama, točnije rečeno u članku 185., predviđa kazneno djelo *“Prekid i oštećenje podmorskih kabela i cjevovoda”*. Međutim, pravno normirati neki problem, ne znači, neophodno, uspješno ga riješiti u stvarnosti. Situacija postaje utoliko složenija ukoliko postojeća zakonska odredba nije potpuna i dosljedna što je slučaj s navedenim. Tada se stvara lažni privid postojanja adekvatne pravne zaštite.

ZPUP, koji je prestao važiti stupanjem na snagu Pomorskog zakonika, u članku 1.022., dao je kratku i preciznu definiciju kaznenog djela *“Prekid i oštećenje podmorskih kabela i cjevovoda”*:

“Tko prekine ili ošteti podvodni telekomunikacijski kabel, podvodni kabel visokog napona ili podvodni cjevovod i time omete telekomunikacijske veze, dovod struje ili nafte, plina ili vode, kaznit će se zatvorom do osam godina.”

Komparirajući odredbu ZPUP-a i odredbu Kaznenog zakona može se ustanoviti da je objema odredbama limitirano prostorno djelovanje zakonskog teksta ali na potpuno različite načine. Iako se, na prvi pogled, može činiti da odredba sadržana u ZPUP-u na prihvatljiv i zadovoljavajući način rješava postavljenu problematiku pravne zaštite podmorskih kabela i cjevovoda, treba uzeti u obzir činjenicu da se radi o propisu nacionalnog prava i da se ono, kao takvo, primjenjuje unutar teritorija države čijem zakonodavstvu ono pripada. Budući da samim tekstom nisu predviđene eventualne iznimke, slijedi zaključak da su, prema tada važećem tekstu članka 1.022. ZPUP-a, bili zaštićeni samo oni podvodni kabele i cjevovodi koji su bili položeni na prostoru koje je potpadalo pod nadležnost obalne države, tj. oni kabele i cjevovodi koji su se nalazili u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru bivše SFRJ. Podmorski kabele i cjevovodi koji su položeni na epikontinentskom pojasu i na dnu mora izvan epikontinentskog pojasa nisu bili obuhvaćeni spomenutom zakonskom odredbom. U toj mjeri rješenje dano u članku 1.022. ZPUP-a je bilo neprihvatljivo i manjkavo.

Očekivanja da će Kazneni zakon, mijenjajući postojeću odredbu ZPUP-a, popuniti pravne praznine i regulirati sporno pitanje na adekvatan način, ostala su neispunjena. Kao kriterij, temeljem kojeg je Kazneni zakon limitira prostorno djelovanje zakonske odredbe, uzeta je komponenta prostorne lociranosti podmorskih kabela i cjevovoda. Prema tom kriteriju podmorski kabeli i cjevovodi bit će pravno zaštićeni samo ako povezuju dvije ili više država, odnosno neku državu i Arktik, odnosno Antarktiku.

Međutim, ostaje otvoreno pitanje što je s kabelima i cjevovodima koji su položeni na prostoru jedne države, bilo da se radi o unutrašnjim morskim vodama ili o teritorijalnom moru, kao i s onima koji su položeni izvan teritorija obalne države na epikontinentskom pojasu ili na dnu mora izvan epikontinentskog pojasa, a povezuju neku napravu ili otok s kopnenim područjem obalne države.

Primjera radi, riječ je o cjevovodu položenom između nekog otoka i obale radi dostave pitke vode ili radi opskrbe plinom. Prema tekstu tog članka, oštećenje tog cjevovoda neće se smatrati kaznenim djelom kojeg predviđa Kazneni zakon u članku 185. jer ne povezuje barem dvije države, odnosno neku državu i Arktik, odnosno Antarktiku. Jesu li su takve radnje kvalificirane i podvedene pod neko drugo kazneno djelo i ako jesu o kojem je kaznenom djelu riječ? Odgovor, nedvojbeno, treba tražiti u sudskoj praksi.

Drugi, jednako bitan problem nastaje ako se radi o napuštenom kabelu ili cjevovodu, tj. onom koji je izvan uporabe. Zakonskom odredbom nije predviđen uvjet upotrebljivosti i trenutnog korištenja kabela i cjevovoda; oni mogu biti ispravni ali ne služiti svojoj svrsi. Da li će se smatrati kaznenim djelom oštećenje takvog kabela ili cjevovoda? Budući da je izvan uporabe, njegovo oštećenje ne može prouzročiti posljedice koje se traže da bi nastalo kazneno djelo iz članka 185. Kaznenog zakona. Da li će se ono kvalificirati kao kazneno djelo uništenja i oštećenja tuđe stvari?¹⁰ Ako je riječ o napuštenim stvarima, postavlja se pitanje čije je pravo vlasništva povrijeđeno i tko je pravno legitimiran da traži pravnu zaštitu. Da li takvi kabeli i cjevovodi postaju vlasništvo države ili su kao *res nullius*¹¹ podložni prisvajanju od bilo koje osobe? Kada se govori o oštećenju podmorskih kabela i cjevovoda, pretpostavlja se da su ta oštećenja nastala dok su oni bili položeni na morskom dnu. Da li se njihov pravni status mijenja činjenicom da su izvučeni na površinu, tj. odvojeni od morskog dna? Da li će se oni tada tretirati kao svaka druga pokretna stvar ili će se i dalje imati u vidu njihova posebnost? Kao konkretan, ilustrativan primjer iz prakse, navest ćemo presudu Okružnog suda u Zadru. Riječ je o oštećenju podmorskog kabela koji je bio položen na relaciji Pula-Split. Tužena strana je bio talijanski brod Don Bosco, koji

¹⁰ Prema Kaznenom zakonu, članak 222.st.1., kazneno djelo "Uništenje i oštećenje tuđe stvari" nastaje ukoliko netko ošteti, izobliči, uništi ili učini neuporabljivom tuđu stvar."

¹¹ Kada se stvar ima smatrati napuštenom, vidi članak 132. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima.

je po nalogu svojih vlasnika s morskog dna u teritorijalnom moru FNRJ u nekoliko navrata dizao i rezaio predmetni podmorski kabel i prodavao tako dobivene dijelove jednom poduzeću u Monfalcone. Pretpostavka je da se radilo o kabelima koji su bili izvan upotrebe. Počinitelji su suđeni i kažnjeni po tadašnjem Krivičnom zakonu za kazneno djelo krađe.

Svi navedeni propusti govore u prilog neprimjerenosti rješenja de lege lata i potrebi za izmjenom postojećih odredbi članka 185. Kaznenog zakona.

4. ZAKLJUČAK

Čini se da hrvatsko zakonodavstvo, u trenutku kreiranja komentirane odredbe Kaznenog zakona, nije bilo svjesno veličine i važnosti učinjenih propusta. Neovisno o postojećoj praksi, pri izradi pravnih propisa treba poći od stajališta da će doći do počinjenja kaznenog djela i da treba maksimalno zaštititi određena prava, stvari i interese. Iako je teško doći do konkretnih podataka, može se pretpostaviti da se, s obzirom na razvedenost hrvatske obale, na dnu Jadranskog mora nalaze mnogi podmorski kabeli i cjevovodi. To mogu biti telefonski i telegrafski kabeli, cjevovodi kojima se obavlja opskrba pitkom vodom, cjevovodi namijenjeni za protok i dovod nafte ili plina na neki otok ili neku napravu. Štete koje bi nastale uslijed njihovog oštećenja ne bi se očitovale samo kao oštećenje postojećih naprava već bi se, ovisno o tomu koji je kabel ili cjevovod oštećen, ugrozio i morski okoliš, biljni i životinjski svijet podmorja, ukratko, potencirala bi se ekološka katastrofa.

Ne čekajući da dođe do nekog događaja koji bi rezultirao neželjenim posljedicama, donositelji zakonskih propisa trebali bi uzeti u razmatranje propuste postojeće odredbe Kaznenog zakona i krenuti u iznalaženje prihvatljivog rješenja kojim bi se pružila sveobuhvatna zaštita podmorskih kabela i cjevovoda čija je ispravnost funkcioniranja i više nego bitna.

Buduće *de lege ferenda* rješenje, prema mišljenju autora, trebalo bi biti sinteza odredbe iz ZPUP-a i trenutno važećeg članka 185. Kaznenog zakona u smislu da se, prije svega, zaštite oni podmorski kabeli i cjevovodi koji su podvrgnuti nadležnosti obalne države jer su smješteni u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru, kao što je predviđao ZPUP, tako i oni koji su položeni na epikontinentskom pojasu kao i na dnu mora izvan epikontinentskog pojasa, bez obzira što nisu podvrgnuti nadležnosti obalne države, s tim, da se zadrži dio odredbe iz članka 185. Kaznenog zakona kojom se predviđa zaštita podmorskih kabela i cjevovoda položenih između dvije ili više država, odnosno neke države i Arktika, odnosno Antarktika.

LITERATURA

1. Capar, Rudolf, Međunarodno pravo mora, Pomorski fakultet Rijeka, 1994. god.

2. Ibler, Vladimir, Podmorski kabela i naftovodi, Zbornik za pomorsko pravo, 1961.god.
3. Pavišić, Berislav, Veić, Petar, Komentar Kaznenog zakona, Policijska akademija, Zagreb, 1988. god.
4. Pomorski zakonik, Narodne novine, br.17/94., Informator, Zagreb, 1994.god.
5. Zakon o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi SFRJ, Službeni list SFRJ, Godina XXXIII, br.22., Beograd, 1977.god.
6. Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, 5. izdanje, Zagreb, Narodne novine, 2000. god.

Međunarodni izvori

1. Konvencija UN o pravu mora i Završni akt Treće konferencije UN o pravu mora s Prilozima I.-VII. i Dodatkom od 10. prosinca 1982., Narodne novine-Međunarodni ugovori, br.9, Zagreb, 2000.god.
2. Konvencija o otvorenom moru, Međunarodni ugovori i drugi sporazumi, Službeni list SFRJ, br.4, 1965.god.
3. Konvencija o epikontinentskom pojasu, Međunarodni ugovori i drugi sporazumi, Službeni list SFRJ, br. 4, 1965. god.

Biserka Rukavina

LEGAL PROTECTION OF DEEP-SEA CABLES AND PIPELINES WITHIN INTERNATIONAL CONVENTIONS AND NATIONAL LEGISLATION

SUMMARY

Rights concerning the installation of deep-sea cables and pipelines, their legal protection, the analysis of the international law relevant instruments and national legal provisions, highlighting of the existing gaps and deficiencies concerning both the ex Law on Seagoing and inland Navigation and the Penal Code - these questions represent the thematic idea of this paper.

The study consists of three parts. In the first, introductory part the author points to certain problems that can be expected to appear in the legal standardization process related to rights concerning the laying of deep-sea cables and pipelines. The existence of recognized rights implies the need for the legal provisions to protect them. Among international legal instruments dealing with the protection of deep-sea cables and pipelines we should point out the UN International Law on the Sea Convention. 1982, and among the national legislation to the Penal Code. In the second part of the paper the author analyses how these questions have been regulated by these legal provisions.

The third part of the paper consists of an extensive analysis of art. 185 of the Penal Code, with a particular review of deficiencies found in the existing provision.

Key words: deep-sea cables and pipelines, legal protection, The UN International Law on the Sea Convention, Penal Code

